

دانشگاه شهید بهشتی

دانشکده علوم زمین

گروه جغرافیا

موضوع:

توانهای محیطی توسعه دهستان شاهو

استاد راهنما:

جناب آقای دکتر رحمتا... منشی زاده

014497

استاد مشاور:

جناب آقای دکتر حسن صدوق ونینی

ع.ع.ع

نگارنده:

صابر حمدی

تیرماه ۱۳۸۰

ع. ۴۹۶

«تائیدیه دفاع از پایان نامه»

دانشجوی دوره

این پایان نامه توسط خانم / آقای صابر محمدی

کارشناسی ارشد رشته ^{شماره} هجرات و برنامه ریزی روستایی / گرایش

در تاریخ ۸۰/۴/۱۹ مورد دفاع قرار گرفت و بر اساس رای هیأت داوران بانامره ۱۶۱۸۴

و درجه بسیار خوب پذیرفته شد.

استاد راهنما: دکتر رحمت اله منسی زاده

استاد مشاور: جناب آقای دکتر حسن صدوق و منسی زاده

هیأت ژوری: غلامرضا منسی زاده

رئیس هیأت ژوری: دکتر محمدتقی حسینی / شماره ۸۵۰۳۰۷
بزرگوار

منسی زاده

۸۰/۴/۱۹

فهرست مطالب

۱	فصل اول:
۱	طرح مسئله و پیشینه تحقیق
۲	پیشگفتار
۳	چکیده
۴	طرح مسأله و هدف از بررسی
۴	۲-۱- محیط جغرافیایی
۶	۳-۱- اشکال محیط جغرافیایی
۸	۴-۲- توسعه:
۱۱	۵-۱- شناخت موضوع: توانهای محیطی توسعه دهستان شاهر:
۱۲	۶-۱- هدف از تحقیق:
۱۲	۷-۲- فرضیه‌های قابل تحقیق و مطالعه
۱۳	فصل دوم:
۱۳	ویژگی‌های طبیعی و اکولوژیکی
۱۴	۱-۲- موقعیت و وسعت شهرستان کامیاران:
۱۴	۲-۲- موقعیت و وسعت دهستان شاهر:
۱۵	۳-۲- زمین‌شناسی دهستان
۱۶	توپوگرافی منطقه - ارتفاعات
۱۶	کوههای بخش شمال و شمال غربی
۱۷	کوههای بخش شمال و شمال شرقی
۱۷	کوههای بخش جنوب و جنوب غربی
۱۷	دشت کامیاران

۱۸	..... کلیات زمین شناسی (ویژگی ناهمواریها)
۱۹	..... ۲-۲-۲- ویژگی های اقلیمی
۲۱	..... ۲-۲-۲ میزان بارندگی
۲۲	..... ۲-۲-۳ دما
۲۴	..... ۲-۲-۴ باد
۲۵	..... ۲-۵ منابع آب
۲۵	..... ۲-۵۱-۱ آبهای سطحی
۲۵	..... ۲-۵-۱-۱ رودخانه الک
۲۶	..... ۲-۵-۱-۲ رودخانه بلان (خزبلان)
۲۸	..... ۲-۶ خاک
۲۹	..... ۲-۷ پوشش گیاهی
۳۲	..... ۲-۸ زندگی جانوری
۳۲	..... ۲-۹ ویژگیها هیدروژئولوژیک سازندهای زمین شناسی
۳۶	..... ۲-۱۰ خاکشناسی
۳۷	..... هدف و ضرورت مطالعات
۳۹	..... ۲-۱۱ حوزه آبخیز راز آوران دهستان شاهو
۴۱	..... فاکتور شدت فرسایش باران در دهستان شاهو
۴۲	..... ۲-۱۲ پیشینه تاریخی دهستان
۴۴	..... مردم شناسی دهستان
۴۵	..... مهاجرت و استقرار قبایل کرد
۴۵	..... جمع بندی و خلاصه فصل دوم
۴۷	..... فصل سوم
۴۷	..... جمعیت و ویژگیهای دموگرافیکی آن

۲۸	مقدمه
۵۰	۲-۳ جمعیت دهستان
۵۰	- تعدد آبادیهای دارای سکنه
۵۰	- توزیع جمعیت در مناطق روستایی
۵۳	۳-۳ تراکم نسبی
۵۳	۲-۳-۲ در بررسی خصوصیات جمعیتی هر گروه انسانی، داده‌های آماری در
۵۴	۳-۵- نسبت جنسی
۵۶	۳-۶- بعد خانوار
۵۷	۳-۷- هرم سنی
۶۵	۳-۸- ساختمان شغلی
۶۵	۳-۸-۱- جمعیت فعال و غیر فعال
۶۹	۳-۹- حرکات جمعیت:
۶۹	۳-۹-۱- ولادت
۷۵	خلاصه و نتیجه گیری
۷۷	فصل چهارم:
۷۷	ساختارهای اقتصادی و زیربنایی
۷۸	۴-۱- فعالیت‌های اقتصادی:
۸۰	۴-۲- کشاورزی
۸۹	۴-۳- دامداری
۱۰۱	۴-۴- صنایع
۱۰۳	۴-۵- معادن
۱۰۳	۴-۶- تاسیسات زیربنایی: شامل توسعه و تجهیز زیربنایها - شبکه‌های ارتباطی و
۱۰۳	حفاظتی و فیزیکی روستایی است.

۱۰۸	۷-۴- سلسله مراتب اداری و خدماتی
۱۰۹	۸-۴- رابطه شهر کامیاران با دهستان شامو
۱۱۲	خلاصه فصل چهارم
۱۱۴	فصل پنجم
۱۱۴	تنگناها و پیشنهادهای راهبردی
۱۱۹	تنگناهای توسعه دهستان
۱۲۱	پیشنهادهای راهبردی توسعه دهستان
۱۲۳	جمع بندی مطالب
۱۲۵	منابع و مآخذ

فهرست جداول

۲۰	جدول شماره ۱-۲- متوسط دما
۲۱	جدول شماره ۲-۲- میزان بارش
۲۷	جدول شماره ۲-۴- بیلان هیدرولوژیک
۳۶	جدول شماره ۲-۵- طبقه بندی اراضی
۵۷	جدول شماره ۱-۳- جمعیت بر حسب سن و جنس
۵۸	جدول شماره ۲-۳- مقایسه جمعیت
۶۱	جدول شماره ۳-۵- جمعیت بر حسب سن و جنس
۶۲	جدول شماره ۳-۳- درصد جمعیت روستائی
۶۳	جدول شماره ۳-۴- ساختمان سنی
۶۸	جدول شماره ۳-۶- جمعیت ده ساله و بیشتر
۷۱	جدول شماره ۳-۷- جمعیت کمتر از ۶ سال
۷۲	جدول شماره ۳-۸- جمعیت روستاهای نمونه
۷۲	جدول شماره ۳-۹- جمعیت زنان ۱۵ تا ۴۹ ساله
۸۳	جدول شماره ۴-۱- عملکرد اقلام زراعی
۸۵	جدول شماره ۴-۲- عملکرد گندم و جو
۸۶	جدول شماره ۴-۳- هزینه های جاری
۸۸	جدول شماره ۴-۴- تقویم زراعی
۹۲	جدول شماره ۴-۵- تعداد دامدار
۹۵	جدول شماره ۴-۶- تعداد گاودار
۱۰۰	جدول شماره ۴-۷- تعداد ماکیان

جدول شماره

فهرست نمودار

- نمودار شماره ۱-۲ دما و بارش ۲۳
- نمودار شماره ۱-۳ هرم سنی ۶۰
- نمودار شماره ۲-۳ هرم سنی ۶۳

فهرست عکس‌ها

- عکس شماره ۱ روستای توانکش ۵۱
- عکس شماره ۲ روستای الک ۵۱
- عکس شماره ۳ طرح هادی روستای الک ۵۴
- عکس شماره ۴ غرقابی بودن مزارع گندم ۷۹
- عکس شماره ۵ کاشت گندم ۸۲
- عکس شماره ۶ کانال سیمانی سراپکام ۸۴
- عکس شماره ۷ پرورش گوسفند ۹۱
- عکس شماره ۸ پرورش گاو ۹۴
- عکس شماره ۹ پرورش طیور خانگی ۹۶
- عکس شماره ۱۰ پرورش زنبور عسل ۹۹
- عکس شماره ۱۱ ماسه شوئی ۱۰۲
- عکس شماره ۱۲ راه روستائی ۱۰۷

فهرست نقشه‌ها

نقشه شماره (۱) موقعیت

نقشه شماره (۲) توپوگرافی

نقشه شماره (۳) هیدرولوژی

نقشه شماره (۴) جمعیت روستائی

نقشه شماره (۵) مهاجرت روستائی

نقشه شماره (۶) راه‌ها

نقشه شماره (۷) پراکنش مراکز خدمات

فصل اول:

طرح مسئله و پیشینه تحقیق

پیشگفتار

کارهای عملی و تحقیقاتی مستلزم تلاش وافر و مستمر محقق و گروه محققین و امکانات در خور و مناسب برای رساندن حق تحقیق و ادای دین علمی به جامعه می باشد. تحقیق این رساله به همت اساتید عزیز و ارجمندم آقایان دکتر منشی زاده استاد راهنما و دکتر حسن صدوق و نینی استاد مشاورم با سمه صدر فراوان و راهنماییهای بی شائبه صورت گرفته است. حقیقتاً "علی رغم نبود امکانات لازمه و منابع اولیه تحقیقاتی در زمینه موضوعات و فرضیه های رساله و از همه مهمتر تازه گی دهستان بدلیل تصمیم وزارت کشور بنا به جدا نمودن بخشی از روستاهای دهستان بیلوار به نام دهستان شاهو از مشککترین و اساسی ترین موانع برای به انجام رساندن تحقیق محسوب می شود. بطوری که برای پیدا کردن یک داده آماری ساده مثل مساحت دهستان و یا مساحت زمینهای زراعی و با جمعیت دهستان نگارنده خود مجبور بود که به روش میدانی و با کمک امکانات بسیار ساده ای که در اختیار داشته داده ها را بدست آورم که این مصائب باعث طول کشیدن دوران نوشتن رساله گردیده است با همه اینها سعی برای این بوده است که از آوردن مطالبی که موجب اطاله کلام و سردرگمی خواننده بشود خودداری شده است تمامی نواقص موجود در رساله به عهده نگارنده و همه خوبیهای آن مدیون اساتید ارجمندم می باشد. امید است این رساله موجب گردد به عنوان یکی

از رساله های

پایه ای برای انجام تحقیقات بعدی مورد استفاده واقع گردد.

چکیده

رساله نگاشته شده به ۵ فصل عمده تقسیم شده است.

فصل اول: شامل پیشینه تحقیق و طرح مسئله و هدف از بررسی و فرضیات و هدفهای تحقیق می باشد.

فصل دوم: ویژگیهای طبیعی و اکولوژیکی دهستان باتوجه به تحقیقات به عمل آمده در منطقه نگاشته و به بخشهای موقعیت، زمین شناسی، اقلیم شناسی و هیدرولوژی و خاک شناسی و پوشش گیاهی و زندگی جانوری و مردم شناسی دهستان پرداخته است.

فصل سوم: جمعیت و تمامی ویژگیهای دموگرافی، دهستان اعم از میزان جمعیت دهستان، خانوار، جمعیت روستاها به تفکیک هرم سنی و جنسی شغل و سواد بررسی شده است.

فصل چهارم: ویژگیهای اقتصادی و توانهای محیطی دهستان با استفاده از توان زراعی و دامی بیشتر از سایر توآنها به دلیل ملموس و محسوس بودن این توانها در دهستان مورد مذاقه قرار گرفته است.

فصل پنجم: شامل راهبردها و پیشنهادات و آزمون فرضیات تحقیق می باشد. و در آخر منابع و مراجع مورد استفاده در تحقیق آمده است.

مقدمه

طرح مسأله و هدف از بررسی

برنامه‌ریزی دارای سطوحی است که برنامه‌ریزی محلی یکی از سطوح آن می‌باشد. در برنامه‌ریزی توسعه از پائین هدف هماهنگ کردن و تنظیم برنامه‌های مختلف اجتماعی و اقتصادی با نیازها و امکانات محلی و منطقه‌ای می‌باشد.

اساسی‌ترین گام در روند برنامه‌ریزی از پائین شناخت وضعیت موجود می‌باشد، بدین صورت که ویژگیهای منطقه‌ای ابتدا باید مورد مطالعه قرار گیرد.

سپس باتوجه به شناختی که حاصل شده به امر برنامه‌ریزی اقدام شود. برنامه‌ریزی از پایین هنوز در کشور ما جایگاه اصلی خود را نیافته. «با وجود برنامه‌های عمرانی و خدماتی که از سال ۱۳۲۷ آغاز و تا امروز ادامه دارد» است و باتوجه به اینکه مناطق و نواحی کشور از یک نابرابری اجتماعی اقتصادی رنج می‌برند شایسته است که هرچه بیشتر به این مسئله توجه شود. دهستان شاهو باتوجه به توانها و قابلیت‌های محیطی آن می‌تواند بسیاری از محرومیت‌ها و نابرابریها را در خود تعدیل نماید.

۱-۲- محیط جغرافیایی

برداشت جغرافیایی از محیط مفهوم خاص خود را دارد. محیط جغرافیایی پهنه و بستری است که مجموعه زیستی نقش حیاتی خود را در ن ایفا می‌کند و همه جا توان زیستی خصلت پویایی دارد و بدلیل این خصوصیات دینامیکی، تغییرات و درک علت آن نیز حائز اهمیت است در مطالعات جغرافیایی توانهای محیطی در طول زمان و پهنه